Suomen Reserviupseeriliitto -
Finlands Reservofficersförbund

Lausunto
26.4.2022

Suomen Reserviupseeriliiton lausunto ajankohtaisselontekoon turvallisuusympäristön muutoksesta, selonteon vaikutukset julkiseen talouteen ja resurssitarpeisiin

Viite: Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto, kirjallinen lausuntopyyntö 21.4.2022.
VNS 1/2022 vp Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta https://www.eduskunta.fi/pdf/VNS+1/2022. Teema: Selonteon vaikutukset julkiseen talouteen ja resurssitarpeisiin

Yleistä

Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lausunnossa keskitytään selonteon maanpuolustuksen ja kokonaisturvallisuuden osiin.

Venäjän täysimittainen hyökkäys Ukrainaan aiheutti merkittävän ja pitkäaikaisen muutoksen eurooppalaiseen turvallisuustilanteeseen ja -ympäristöön. Tämä edellyttää isoa lisäpanostustarvetta mm. sotilaalliseen maanpuolustukseen, rajaturvallisuuteen ja kyberturvallisuuteen.

Suomen Reserviupseeriliitto kannattaa selonteossa tehtyjä merkittäviä korotuksia turvallisuutemme lisäämiseksi. Venäjän Ukrainassa käyvän sodan välittömien vaikutusten lisäksi lisäpanostuksissa on huomioitava Covid-19-epidemian aiheuttama merkittävä reservin kertausharjoitusten harjoitusvaje sekä todennäköisen Suomen Nato-jäsenyyden edellyttämät lisäkustannukset.

Puolustusmäärärahat

RUL kannattaa Puolustusvoimien toimintamenoihin osoitettavaa vuotuista noin 130–200 miljoonan euron korotusta, jolla mm. lisätään Puolustusvoimien henkilöstömäärää, lisätään kertausharjoituskoulutettavien reserviläisten määrää, nostetaan materiaalin kunnossapidon tasoa ja varmennetaan Puolustusvoimien toiminta ja valmius.

Selonteossa esitetyt ja jo aikaisemmin sovitut varustehankinnat ovat välttämättömiä. Niiden lisäksi on tärkeää varmistaa, että henkilöstö- ja toimintamenot nousevat pysyvästi uuden turvallisuustilanteen vaatimalle tasolle.

Puolustusvoimien henkilöstön määrää on lisättävä yli 1000:lla henkilötyövuodella. Henkilöstömäärää on lisättävä kaikissa Puolustusvoimien henkilöstöryhmissä.

Ilman lisähenkilöstöä kasvavia kertausharjoitusmääriä ei voida toteuttaa. Kertausharjoitusten osalta palkatun henkilöstön tarvetta voidaan rajallisessa määrin pienentää lisäämällä reserviläisten vastuuta harjoitusten suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Kertausharjoitukset ja reservin toiminta

Muuttunut tilanne vaatii reservin kertausharjoitusten välitöntä, merkittävää ja pysyvää lisäämistä, koska Puolustusvoimien suorituskyky perustuu reserviläisiin. Selonteossa esitetty

kertausharjoitettavien käskettävien reserviläisten määrän lisääminen noin 10.000:lla nykyisestä 19.000:sta on oikean suuntainen ratkaisu ja lyhyellä aikajänteellä erikoisjärjestelyin toteutettavissa. Selontekokauden lopulla tulee kuitenkin päästä noin 35.000 kertausharjoitettavaan reserviläiseen vuodessa. Tällöinkin kertausharjoitus tulisi sa-joukkoihin

sijoitetulle reserviläiselle vastaan keskimäärin vain kerran kahdeksassa vuodessa. Määrä on täysin riittämätön ylläpitämään osaamista, etenkin kun asejärjestelmät jatkuvasti teknistyvät. käsketyn reserviläisen vuosittaisiin määriin. Kertausharjoitusten määrän kasvattaminen tulee ulottaa myös Rajavartiolaitoksen joukkojen kertausharjoituksiin.

Reserviläisten käyttö kertausharjoitusten suunnittelussa ja toteuttamisessa pienentää harjoitusmäärän lisääntymisestä aiheutuvaa palkattujen sotilaiden työmäärän kasvua. Samalla se parantaa reserviläisten sotilasammattitaitoa ja sitouttaa heitä omaehtoiseen opiskeluun.

Reserviläisten osaamisen nykyistä parempi hyödyntäminen kertausharjoitusten suunnittelussa ja toteutuksessa mahdollistaa nykyistä suuremmat Puolustusvoimien vapaaehtoisten harjoitusten (PV VEH) ja kertausharjoitusten (KH) volyymit varsin pienillä taloudellisilla lisäpanostuksilla. Samoin kuin varusmiesten myös reserviläisten koulutuksessa tulee hyödyntää verkko-, virtuaali- ja simulaatio-oppimista nykyistä enemmän. Samalla on hyödynnettävä reserviläisten osaaminen mm. kyberturvallisuuden osalta.

Asevelvollisten ja puolustusvoimien nykyistä tiiviimpi yhteydenpito tulee varmistaa nykyistä laajemmilla sähköisillä vuorovaikutuskanavilla, jotka mm. mahdollistavat reserviläisten osaamisen omaehtoisen ilmoittamisen puolustusvoimille.

Vapaaehtoinen maanpuolustus
Reservin koulutuksen pohjana ovat Puolustusvoimien järjestämät kertausharjoitukset ja vapaaehtoiset harjoitukset. Niiden lisäksi tärkeässä roolissa reservin sotilasosaamisen ja toimintakyvyn ylläpidossa ja kehittämisessä ovat Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus ja reserviläisten omaehtoinen kouluttautuminen. Reserviläisten omaehtoisella harjoittelulla on ratkaisevan tärkeä rooli mm. ampumataidon, fyysisen toimintakyvyn ja maanpuolustustahdon ylläpidossa. Tämä toimintaa on ollut aktiivista myös Covid-19 epidemian aikana.

Puolustusvoimien ja reservin toimintaa kehitetään nyt määrätietoisesti mm. Reservin koulutuksen kehittämissuunnitelman (RESKESU) mukaisesti.

Selonteon yhteydessä esitetyt MPK:n ja keskeisten maanpuolustusjärjestöjen määrärahojen korotukset ovat perusteltuja ja toiminnan lisäämisen kannalta ehdottoman tärkeitä. Järjestöjen toimintaan voivat osallistua myös ne reserviläiset, jotka eivät ole aktiivisessa kertausharjoituskierrossa. Erityisesti paikallisjoukkoihin sijoitettaessa tulee huomioida nykyistäkin paremmin reserviläisten vapaaehtoisessa maanpuolustuskoulutuksessa ja -työssä osoitettu osaaminen ja aktiivisuus.

Sisäinen turvallisuus ja muita huomioitavia asioita
Edellä mainittujen taloudellisten resurssien lisäksi on tärkeää nopeasti poistaa esteet, joiden takia lainsäädäntö ja muu epätarkoituksenmukaisen ohjeistus vaikeuttavat ja rajoittavat

vapaaehtoiselementin laajaa ja tehokasta hyödyntämistä kokonaisturvallisuuden, sisäisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen tehtävissä.

Näitä huomioitavia ja kehitettäviä asioita ovat mm.

- Kaikkien hallinnonalojen yhteinen henkilöstön osaamis- ja varaamisrekisteri. Se olisi häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa konkreettinen askel koko yhteiskunnan varautumisen edistämiseksi ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistamiseksi
- Vapaaehtoisen maanpuolustuksen laissa oleva puute, jonka mukaan MPK:n antama varautumis- ja turvallisuuskoulutus ei ole yhdistyksen julkinen hallintotehtävä. MPK:n tehtävät tulee laajentaa kattamaan myös yhteiskuntamme kokonaisturvallisuutta edistävän koulutuksen.
- Vapaaehtoisen maanpuolustuksen laissa olevat puutteet koulutettujen vapaaehtoisten käytöstä virka-aputehtävissä.
- Reservi- tai täydennyspoliisijärjestelmä. Esitämme, että aktiivisesti selvitetään mahdollisuus reservipoliisijärjestelmän käyttöönottamiseksi. Reservipoliisia voitaisiin hyödyntää niin poikkeusoloissa kuin normaaliolojen häiriötilanteissa. Tämä vastaisi kattavammin muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen ja uudenlaisiin uhkiin sekä vahvistaisi poliisin toimintakykyä yllättävissä tai laajoissa yhteiskunnan häiriö- tai turvallisuustilanteissa.
- Vapaaehtoisen maanpuolustuksen laissa olevat MPK:n järkevän ampumatoiminnan rajoitteet
- Poliisin aselupakäsittelyn hitaus ja paikkakunnittain merkittävästi vaihtelevat, toimimattomuuden lupakäsittelyssä
- Ampumaratojen ympäristölupakäytännöissä olevat toimimattomuudet
- EU:n kemikaaliviraston lyijykieltorajoitteet, jotka toteutuessaan vaikeuttavat merkittävästi reserviläisten omaehtoista ampumaharjoittelua. Täydellisesti muuttuneessa turvallisuustilanteessa lyijykieltorajoitteiden kansallisen soveltamisalan ulkopuolelle tulee rajata vapaaehtoinen maapuolustustoiminta sekä omaehtoinen ampumaharjoittelu. .

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Aaro Mäkelä
Puheenjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
aaro.makela@rul.fi
Puh. 050 540 5416

Janne Kosonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
janne.kosonen@rul.fi
Puh. 050 5810 819

Suomen Reserviupseeriliitto on vuonna 1931 perustettu reserviupseereiden valmiuksia kehittävä aatteellinen ja toiminnallinen maanpuolustusjärjestö. Liiton 300 jäsenyhdistyksessä on 27.000 henkilöjäsentä.